

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Să mișcă poporul.

Am primit la redacție o scrisoare din Zlatna, care ne vestește următoarele:

Zlatna, 20 Martie 1905.

Luni la 19 Martie n. 1905, s'au ales în opidul montan Zlatna *alegătorii după fum* și anume au fost aleși: *Stefan Corpade a Anii și Stefan Fănață alui Stefan*. — Cel dintâi a primit 180 voturi al doilea 181.

În anul trecut au funcționat ca atari primarul Kis Ferencz și subprimarul său, „aleși“ cu 8—10 voturi. Și aceasta tot așa s'a fost întâmplat și în trecut de un lung șir de ani, și anume de dragul... pasivității noastre...

Zlătneii s'au trezit! Geniul libertății a pătruns sufletele lor!

Fiți bravi și cu Dumnezeu înainte!

Opinca.

Care va să zică: de unde până anul trecut poporul așa de puțin era luminat despre însemnătatea alegerii de alegători după fum, încât în un opid ca Zlatna, abia luau parte la acest act 8—10 inși, iar astan, dacă noi am dat îndrumările de lipsă prin „Libertatea“ și cărturarii frunțași (cei buni! de bună samă nu putrădul protopop Montani!), au lămurit mai departe poporului cele scrise de noi, — au luat parte de două-zeci de ori atîta cîți anul trecut, și au făcut o adevărată alegere, făcînd să intre în listă oamenii cei într'adevăr doriți de mulțime.

Din altă parte primim următoarele șire:

Bobalna, 20 Martie 1905.

Simbătă în 18 Martie, a fost alegerea de alegători după fumuri, în comuna Bobalna (pretura Geoagiului de jos). Fiind poporul bine lămurit asupra însemnătății acestor alegeri, alegerea a mers așa după cum o prescrie legea, și urmarea a fost, că au fost aleși doi oameni din comună, cari au încrederea poporului, anume *Simion Filip și Ioan Manea*. Pîn'aci îi denumea notarul, pe care vrea el, un jurat, birău, crîșmar ceva. Nojița.

Tot așa să va fi întâmplat și în alte părți.

În cele mai multe părți însă, aflăm, că poporul a fost tras pe sfoară de unii agenți ai stăpînirii, cari au împărțit între ei ședule de alegere, cu numele unor oameni atîrnători dela notari ori solgăbirău, și au făcut să mai fie odată declarați ca „aleși“ tot astfel de oameni, cari la caz de alegeri mari, să voteze contra dorinței curate a poporului românesc.

Dar unde numai vom afla, vom stărui să se dea recursuri contra alegerilor prin mișelie făcute.

Noi deocamdată însă sintem mulțumiți cu atît:

În cele mai multe locuri s'a pus capăt mișeliilor trecutului, cînd nu să făcea *nici un fel de alegere*, ci lua notarul pe cine vrea el și-l dădea să fie înscris în lista de alegători. Iar el pune tot oameni de aceea, despre cari știa dinainte că au să voteze la porunceală! Și satul nu știa nimic de alegeri.

Azi, bune, rele, tot s'au făcut formele unei alegeri. În prea multe locuri poporul, nepricepînd încă deplin scopul acestui lucru, a votat pentru oameni mai slabi, dar în unele locuri, a tras, cum vedem la Zlatna, Bobalna și aiurea, cu buretele peste păcătosul trecut și a făcut să intre astan (pentru anul viitor) în listă *oameni de toată încrederea ca Români!*

An de an lucrul acestă să va repeta. Noi îi vom arăta mereu însemnătatea, și în câți-va ani vom ajunge, ca să fie tot mai multe comune luminate ca Zlatna și Bobalna, și tot mai puține cele, cari lasă orbește pe ori-ce fleac și indoielnic din sat, să fie, ca din încrederea lor, înzestrat cu dreptul onorific de alegător pentru sat.

Căci, fraților din popor, lucrul acesta nu e așa mic, cum vi-să pare la o vedere și cum vă zice notarul cutare, că „doar nu stă alegerea din cel unu om, ce l'ați alege voi!“ Ba stă! Ian faceți numai socoata și vedeți: Dacă cele vre-o 35 comune din cercul Ighiului, ar fi ales deja anul trecut pe alegătorii lor după fumuri, cari sunt de toți vre-o 50 în cerc, așa de corect cum a ales Zlatna acum, putea astan cădea acolo candidatul român cum a căzut, cu abia 35 voturi? Nu!

Sau dacă cele peste 80 comune din cercul Dobrei, ar fi ales ca alegători după fum, oameni ne-atîrnători de solgăbirău, putea cădea candidatul național cum acum a căzut cu 32 voturi? Poate tot nu!

Așa dar e lucru însemnat alegerea alegătorilor după fum. Și noi ne bucurăm, că, cit de cit, astan vedem pe poporul nostru mișcîndu-să și interesîndu-să de aceste alegeri, căci cu timpul avem nădejde să le facă cu totul tot spre cîntea și binele său și al neamului!

Și acum, de încheere: Fiți cu luare aminte, ca protocolul despre alegerile acestea, să se dea la comisia de conscriere, cînd aceea vine zilele astea în sat, ca cei aleși să și fie luați în listă. De altfel aceasta e datorința notarului și a primăriei, să o prezinte negreșit.

Lămurind și azi și mine tot mai bine acest lucru și poporul făcîndu-l tot mai bun, vom ajunge apoi, că nici la alegerile de deputați, nu vom mai avea atîtea lăpădături, cite avem azi! Că aproape toți alegători după fum, azi să găsesc în șirele murdare ale celor lăpădați!

20 Martie.

— Alegerea dela Orăștie. —

Mercuri în săptămîna viitoare să va hotărî soarta alegerii dlui *Dr. A. Vlad* de deputat la Orăștie. Pe aceea zi, la orele 5 d. a., e pusă pertractarea ponosului ce s'a dat de directorul Francisc Șimon și soții sei, contra alegerii de deputat de aici.

E vestit despre asta și dl deputat *Dr. Vlad*, care va fi reprezentat la pertractare prin avocat.

Iar pe 7 Aprilie n. e pus la pertractare ponosul dat de câțiva ungarăși din Baia-de-Criș, contra alegerii dlui protopop *Dămian*.

Motive pe care un om serios să le iee cîtuși de cit în samă, nu-s nici contra alegerii dela Orăștie, nici contra celei din Zarand. Ponosluitorii și-au pus nădejdea numai în aceea, că da de cumva comisia de verificare a dietei, trecînd peste dreptate și lege, și pornită de ură națională față de Români, va nimici alegerea așa prin volnicie.

Noi așteptăm rezultatul deplin liniștiți. Căci nu credem pînă azi nici despre aceea comisie — ori-cît de mari Unguri ar fi membrii ei, — nu credem încă tot ce e mai rău.

Alegerea dlui *Dr. St. C. Pop* (Șiria) atacată și ea din cauze formale, a fost întărită de comisia de verificare a dietei.

Luati aminte!

— Conscrierea alegătorilor. —

Conscrierea (adunarea în listă) a **alegătorilor**, este *rînduită deja în comitatul nostru al Hunedoarei!* — Tot așa va fi, negreșit, și în celelalte comitate ale țării, căci legea pentru toată țara pune acest timp ca timp de conscriere, iar din 15 Aprilie încolo, au să lucreze comisiile centrale la alcătuirea listelor depline. (Pentru conscriere, un cerc electoral să împarte la 2 poate și 3 comisii, iar din datele acelor liste, centrala compune lista deplină a cercului).

Am aflat că în pretura *Orăștiei*, conscrierea să face *între zilele de 30 Martie pînă prin 5 Aprilie n.* Membrii în comisie sunt dnii: protopretor *Fodor*, dl notar *Procopiu Herlea* și dl *I. Berivoy*. Incep — precît aflăm — în *Bînțînți*, trec la *Șibot*, *Balomir*, *Cugir*, etc. pînă gata cercul întreg.

Că în ce zi sosește comisia în sat, trebuie să fie dat de știre de cu bună-vreme de cătră primărie, — și pe atunci toți aceia cari cred că au fost pe nedrept lăsați afară pîn'acum din listă, să meargă înaintea comisiei, să ceară a fi luați! Dacă pe nedrept ar fi respinși, să nu să prindă cu comisia cu puterea, ca să nu-și facă năcaz, ci să facă recurs la comisia comitatului.

În cercul preturei *Geoagiu*, conscrierea e în zilele acestea, dela 24 Martie începînd.

Tot așa va fi și în celelalte cercuri din comitat, ba din toată țara.

Cărturarii noștri cei adevărat vrednici, acum își arată vrednicia, cercetînd libărușele de dare a celor mai bogați din comună, și cerînd să fie luați toți în listă, și totodată protestînd contra luării cutărora vagabunzi străini în listă fără nici un drept.

Cei vrednici, să ne facă rapoarte despre mersul conscrierii în comunele lor!

Incordare mare

între Maestatea Sa și kossuthiști.

După-ce o ascultat un șir întreg de bărbați politici maghiari în Viena, *M. Sa* Impăratul-Rege a venit săptămîna trecută la Budapesta, ca aci să cerce a afla deslegarea încurcăturii politice ce s'a produs după alegeri. Partidul „liberal“ alui *Tisza* nu mai are putere a conduce frinele țării, fiind-că nu are destui deputați de-ai săi în dietă, — iar partidul kossuthist, aliat cu celelalte partide de opoziție, ar fi mai tare, deși nu destul de tare, să conducă el. Dar' el nu să poate înțelege cu *M. Sa*, căci el cere: rupere de Austria în cele economice, teritor vama neatîrnător și mai presus de toate: armată maghiară!

Maestatea Sa, așa se scrie, e aplicat la multe, dar' armata n'ar voi să o lase să se dezbine. A venit la Pesta să mai încerce aci „îmblinzirea“ teribililor, dar' nici aci nu merge mai bine. Maestatea Sa a spus că lasă să se împlinescă multe din cererile lor, dar' comanda nemțască nu lasă să fie înlocuită prin cea ungurească. Iar kossuthiștii zic: Dacă nu, noi celelalte lucruri, fără de asta, nu le primim! Și nu lăsăm pace nici unui guvern! Că fără comandă ungurească toate celelalte ni-s lucru puțin! Incordarea cea mare dintre Coroană și politici puternici azi din Pesta, o reogîndesc viu scrisese ziarului „Egyetértés“, oarecum oficiosul partidului kossuthist, care în nrul dela 22 Martie scrie printre altele:

»Acea ce *Fr. Iosif I.* e aplicat să ne dea, abia să poate lua în samă.

»Vrea adevăc Regele să ne dea *limba de regiment maghiară*, ceva arangeri nouă privitor la embleme (steaguri, etc.), dar numai dacă cabinetul ce s'ar forma din opoziția aliată, i-ar asigura ridicarea numărului de recruți și cheltuelile cu tunurile nouă.

»*Hoho Maestate!* Din asta anevoc va fi ceva! Dăm bani pe tunuri, dăm și recruți, dar nu mai mult armatei comune de azi! Ca să jertfim bani și sînge, pentru asta e de lipsă în întia linie să ni-să împlinescă cererile. Dar cu cit mai mult va ținea trăgănarea împlinirii, cu atît mai mult vom cere, și la urmă vom vedea că cine va birui!»

Vorbînd apoi de aceea, că poate să urmeze un guvern în frunte cu *Lud. Láng*, care se nu fie nici de un partid, nici de altul, zice:

»Ori vine acesta (*Láng*) în fruntea guvernului, ori altul, majoritatea opozițională repede îl va mătura de acolo! Hohot de ris îl va primi la intrarea (în dietă), hohot îl va petrece la eșire!

»Că apoi va urma amînarea dietei, ori disolvarea ei (cu alegeri nouă) ori absolutism? Le fluerăm în față pe toate! Opoziția e cu totul pregătită de războiu, și așa privește la viitor. Iar la spatele ei stă națiunea!

»Guvern așadară poate că va fi, poate chiar în 2—3 zile. Dar bani și soldați? De aceea nu vor fi!»

Iar în alt loc, vorbind despre aceea, că contele *Andrássy*, ca trimisul opoziției, a fost *Maer* (21 Martie) primit de nou de *M. Sa*. Și nu s'au putut înțelege, același ziar scrie:

„E bine și așa. Câte-va zile (de așteptare) încoace ori încolo, nu numărăm. Noi de aci încolo așteptăm, așteptăm cu răbdare, pînă atunci tot așteptăm, pînă-ce *Muhamed* să va încredința despre aceea, că munții n'au obicei a merge ei la nimenea în vizită...”

Adevăc ei, partidul kossuthist, sunt muntele cel sfînt al dietei ungurești, și *Muhamed* e *M. Sa* Regele. De vrea, vie și apropie-se El de munte, ca *Muhamed*, că muntele n'o să meargă la el! Cuvinte și amenințări, care dovedesc, că încordare mare e în politica din Pesta, din care nu putem ști ce va ieși. Unii vorbesc și de aceea, că *M. Sa*, dacă nu poate face rînduială, va abize de *Tron*, să vie altul. Căci pe *M. Sa* îl leagă cuvîntul zis, și nu mai poate da schimbări în armată.

Planurile Kossuthistilor.

Matadorii partidului kossuthist, au nădejde că nu va trece încă multă vreme, și frinele țării vor fi cu totul în minile lor. Atunci apoi vor începe ei a porunci și a schimba fața lucrurilor din țară, așa cum lor le va plăcea.

Multe de toate ar vrea ei. Iar printre cele multe, nu vor să-și uite, firește, nici de popoarele nemaghiare, care prea le stau în cale pentru a-și vedea întrupat visul lor de aur: de a avea aici o mare maghiară dela o margine pînă la alta a țării.

Popoarele astea nemaghiare însă, care-s multe și nici nu-s mai așa de proaste ca să nu vadă prin sită politice maghiare, le fac gînd, căci uite au început a se îmbărbăta și au trimis deja zece deputați în dietă, și aceia acolo vor spune astfel de lucruri, cari vor dovedi lumii, că Ungaria asta totuși nu are colori așa de maghiare, cum se laudă cei din Pesta!... Deci întiaul gînd al kossuthiștilor se pare a fi, ca să împedecă intrarea în dietă a deputaților naționaliști.

Iată-ce descopere în privința asta gazeta lor oficioasă „Egyetértés“. În numărul său din 20 Martie, dînd știri din sinul partidului kossuthist, spune că un membru distins al partidului a făcut următoarea declarație-prorocie:

„Partidul independist (kossutist) a trezit mare încredere în toate straturile poporului țării și chiar contrarii săi își pleacă steagurile înaintea lui! (cum să nu! Români și Slovaci și Sîrbi și toți nemaghiarii, nici nu mai vorbesc de altceva, decît de marea fericire ce i-a ajuns de a vedea pe kossuthiști sănătoși! Red.)

„E peste putință dar să nu ni-se umplă inima de nădejdi. Partidul kossuthist se apropie repede de acel punct de timp, cînd va avea deja și majoritatea absolută în dietă.

„Și cînd am ajuns aceasta, cel dintâi lucru al nostru va fi, că vom schimba legea electorală spre favorul neamului maghiar!“

Adevăc: de e azi nedreaptă legea electorală pentru nemaghiari, în viitor, noi kossuthiștii, vom face-o și mai nedreaptă.

Și acesta e cel dintâi lucru cu care vor să se producă ei naintea țării. Căci fi înghimpă faptul că vād popoarele nemaghiare străbătînd cu deputații lor naționali în dietă, unde vor face să răsune glasul acestor popoare, ca un protest mareț contra politice de cutropire, care mințește lumii că aici ar fi un stat național-maghiar, și nu unul poliglot, cum în realitate e.

Dela Bega-St.-Georgiu.

— Alegerea de deputat. —

O alegere asupra căreia s'a scris și s'a vorbit prea puțin, este alegerea de deputat în cercul Bega-St.-Georgiu, comitatul Torontalului, în care partidul nostru național român și-a avut și el candidatul său, în persoana părintelui V. Petrovici.

Facem în cele următoare loc raportului ce am primit și despre această alegere, căci lupta ce s'a dat de Români și aci, e vrednică de remarcat, ca să se cunoască în viitor mai bine atît părțile bune, cît și cele rele ale terenului, doar' altădată vom putea vesti și un rezultat, dorit de inimile românești. Iată raportul:

Cauzele căderii părintelui V. Petrovici în cercul Bega.

Ziua de 26 Ianuarie n. rămîne în-sămnată pentru Români din Torontal, pentru alegerea de deputat dietal ținută în acest cerc, cunoscut până acuma ca unul dintre cele mai guvernamentale.

Cel din urmă ales al acestui cerc, un băetandru, cu atîta încapăținare se leagă de el, încît fărădelegile, brutalitățile și infiricările săvîrșite cu ocaziunea alegerii, sînt de cele mai moderne maghiare! Începînd dela proprietarii mari, ca grof Csekonic, grof Harnoneurt, Valtai, Draxler, Duschnitz et tutti quanti, au infiricat în mod ne-mai pomenit prin inspectorii, ispanii și toți slujitorii lor, pe alegători, amenințîndu-i, că dacă nu votează cu răsftatul candidat al stăpînirii: Ghegia Pap (Pap Géza) cum îl numesc Români, vor perde arinzile, vor perde pămînturile lucrate în parte; celor cari au cumpărat pămînt dela consorțiul jidovesc Duschnitz Mikša plătibil în 50 ani, li-s'e va abzice împrumutul; iar coloniștilor din Erzsébetlak, unde și purcariul satului e alegător, li-s'a spus că li-se va abzice, etc.

Iar văzînd, că toate apucăturile „puternicilor“ nu mult ajută, s'a dat friu liber micilor tirani, notarășilor, a folosii toate mijloacele pentru infiricarea ori coruperea alegătorilor. În special renegatul notar Kécsi Tivadar din Toracul-mic, a cărui locuință, deși e casa comună, s'a fost prefăcut în adevărat birt înainte de alegere, a cărui copii, deși moșul lor după tată a fost țeran român, iar moșul după mamă a fost fiul marelui

Constantin Diaconovich Loga, nepoții acestui mare Român, nu mai știu românește! Nu, căci tatăl lor, ajuns notar în Toracul mic, s'a lăpădat de moșii și părinții sei și acum și-a pus în cumpănă toată puterea sa oficioasă în contra persoanei candidatului național pâr. V. Petrovici, cu scop de a-l discredita înaintea alegătorilor.

În sala casei comunale din Toracul-mic, unde se servește justiția asupriților locuitori, de cătră acest pașă fără suflet, cu astfel de vorbe murdare s'a adresat cătră alegătorii Vasa Balos din Toracul-mic și cătră alții, încât scandalisată întreagă antistia (afară de nădrăgari) a votat contra piticului candidat al stăpînirii! Oamenii cu inimă din comună și din cerc, de ar fi întrebați și telefonul de ar ști vorbi, ar putea spune cite blăstămății a respîndit acest notar contra candidatului nostru național, nunumai între păreții casei comunale, ci și în case private, d. e. în casa nevrednicului preot George Lupșa, în ziua de S. Ioan Botezătorul în fața preotesei și a soacrei numitului preot. Dar nu l'a îndrumat la ordin nime pentru picanteriile sale grețoase.

Dar deși chiar în ajunul alegerii a fost adus satul la cancelaria notarului, cu libelele de dare pentru a se induce oamenilor ca trecere pe anul 1905, darea ștearsă din 1904, pentru roada cea slabă a cucuruzului, iar această trecere a oamenilor prin cancelarie a fost folosită ca bun privilegiu de corteșit, totuși, afară de răcîitul preot Lupșa, inchipuitul învătător Tirlai, pe masa cărora se află numai ziare unguerești, și afară de cei 5—6 rudenii ai notarului, incolo toți Români din Toracul mic au votat cu candidatul național!

Tot asemenea și din Toracul mare, afară de antistia comună, și afară de nevrednicul preot Marcus Tempea (popa Mariuța cum îi zic oamenii), carele la banchetul lui Pap Geza a zis că comite păcat „strigător la cer, cel-ce nu votează pentru Pap Géza“ și afară de rătăciții învătători Petru Avramuți și Iuliu Rașa, și vreo 2—3 din familia bancrotatului Iosif Secoșan, toți au votat cu candidatul național.

Laudă și cinste li-s'e cuvine cu atît mai virtos bravilor Torăceni, pentru-că în urma uneltirilor renegatului Kécsi, Torăcenii au fost lăsați la votare mai în urmă, stînd în frig, sub cerul liber, nemăncați și nebeuți de dimineața până noaptea la 10—12 oare. Toate ospătăriile le-au fost ocupat contra candidatul, ca pe calea asta se preschimbe însuflețirea oamenilor, atrăgîndu-i la sine.

Din comuna Ecica-română în frunte cu vrednicul preot V. Magdu și bravul învătător Iuliu Magdu, cu excepțiunea prăpăditului învătător Valeriu Ghilăzan, supranumit Măglașul Bănatului,

a fraților lui și a antistiei comunale, toți au votat pe partea noastră. Onoare lor!

Mai rēu am stat în comuna românească Iancahid, fiind preoții de ambele confesiuni, atît Nicolae Raichici gr-or., cît și moralistul gr-cat. Conda, cei mai fervecți corteși a-i stăpînirii! Turma fiind fără pastori s'a împărțit în 2 părți: $\frac{2}{3}$ au votat cu noi, $\frac{1}{3}$ cu contrarii bisericeii și școlii noastre. Cătră cei buni s'au alăturat și puținii români din filiala Clec, votând toți de partea noastră. Dumnezeu se-i trăiască!

Între frații alegători Sërbi și Slovaci din întreg cercul, în majoritate preponderantă partizani ai nostri, am remarcat pe un singur învătător dl Sirotanovici din Szerb-Element, ceialaltî împreună cu preoțimea au observat ținuta lui luda.

Preoțimea catholică cu învătătorime cu tot, deși în mare parte din părinți germăni, e renegată în înțelesul cel mai prost al cuvîntului. Toți sînt campionii răspîndirii limbei maghiare printre germăni, ei singuri. Au dus pe alegătorii Nemți din 10 comune contra noastră.

Alegătorii maghiari din Tordasi Magyar-Szt.-Mihály însē, n'au ascultat sfatu conducătorilor lor, ci majoritatea a votat cu noi! Alegătorii din comuna mixtă Erzsébetlak, o colonie înființată anume, ca la alegeri să scoată învingători totdeauna pe candidatul guvernului, fiind în legături contractuale cu erariul, au fost aduși de sibirii stăpînirii și escortați până la urnă, ca niște robi!

Bărbații noștri de încredere în sala de alegere, în frunte cu vrednicul avocat dl Dr. Chiroi din Becicherecul mare, au avut ce vedea în sala de alegere, abuzuri, volnicii cu duimul. Din motive ridicule ni-s'au excepționat 34 alegători. Alegătorii treceau prin spaliul compus de haita de notari vice-notari, scriitori, jidanii, dascăli și popi din 21 comune, toți cu pene în pălării, provăzuți cu bilete de liber parcurs.

Pe sâma partidului nostru s'au estradat 6 bilete, dintre cari două s'au revocat sub decursul alegerii, fiind 2 dintre cei mai buni arangeri ai noștri deținuti, sub pretext că au corteșit în tabăra contrară, iar celor 4 fibrîul le era tot în călce, nu cumva să prîndă vorbă cu vre-un alegător din tabăra lor.

Pe lîngă toată purtarea scandaloaasă a multor popi și dascăli români, sirbi, slovaci și catholici — onoare excepțiunilor — și pe lîngă toată sila, totuși poporul, talpa țării, s'a pronunțat în mod impunător contra politiceii oprîmătoare, reprezentată prin candidatul „liberal“.

Din 1971 alegători, ciți au votat de tot, candidatul național a întrunit

867 și cu cele 34 respinse 901 voturi. Prin urmare, dacă era alegerea liberă, după cum prescrie legea, primindu-se toți votanții părintelui V. Petrovici și mai ales dacă peoții și învătăorii nostri, cari cu toți știau încă de pe timpul alegerilor la comitat, că vom avea candidat național, dîndu-se aviz prin „Tribuna“, nu se făceau trădătorii de neam, sigur mai treceau din tabăra căpătuiților atîta la noi, cît era deajuns, ca ibutul nostru candidat să fie ales!

Dar ce n'a succes la primul asalt, va succeda la al doilea! Inceputul s'a făcut. Gheața e spartă. Invingerea nu poate întîrzia mult.

Trăiască partidul național român din cercul electoral Bega-St.-Georgiu. Trăiască alianța naționalităților!

Mai mulți alegători.

P. S. N'au votat fiind pasivi următorii:

Teodor Tempea preot în Toracul mare, Paul Tempea preot în Toracul mare, Nicolau Onciu, învătător în Toracul mare, Nicolau Magda, preot în Ecica rom., George Serb, inv. Toracul mic, Petru Mihaiu inv. în Toracul mic, Iosif Annica inv. în Iancahid, Romul Bontila inv. în Iancahid.

Vom reveni asupra celor eșite la iveală în firul alegerilor, între cari alegerea dela Bega, e una din cele mai caracteristice, avînd în vedere mediul putred în mijlocul căruia trăesc frații noștri Români.

Pericol galben?

S'a vorbit mult, s'a și scris de citeva-ori în timpul din urmă, că ștrașnicele înfrîngerii ale „Ursului dela Nord“ din partea aproape necunoscutelor până mai eri-alaltăeri „Măimute galbene“, pot avea un răsunet oare-care și pentru bătrîna Europă și, că nu e cu totul peste putință, ca azi-mine, o flotă și mai puternică japoneză și o armată și mai vitează, și mai admirabilă ca cea de astăzi, un admiral mai mare ca Togo și niște generali și mai viteji ca Oyama, Kuroki, Nogi, Kodama, să ne facă într'o bună dimineață o „vizită“ la o margine oare-care a pămîntului Europei noastre.

În adevăr, războiul ruso-japonez a arătat puterea militară și ambițiunile politice ale Japoniei. De altfel, se prevedeau lucrurile acestea de cînd cu războiul cu

China, la 1894. Rămînea numai să se asigure lumea, că oare cele 45 loane de Japonezi, au de gînd să facă cuceriri pentru a-și lărgi marginile împărăției lor și, că sînt ei destul de tari, ca să poată face ceea-ce gîndesc?

Războiul actual a dovedit până acum și una și alta. Proba e făcută.

În ziarul „Echo de Paris“ s'a publicat în 1092 un raport, despre care se zice, că ar fi al generalului Kodama, șeful de azi de stat major al mareșalului Oyama. Baronul Kodama era pe atunci vice-rege al Formosei. În raportul său el arată contelui Katsura, primului ministru al Japoniei, un adevărat program de acțiune. Acest program stă din două părți: oprirea lățirii marginilor Rusiei în nordul Japoniei și în sudul ei, ocuparea Chinei și a Indo-Chinei. Și deși atunci, ca și astăzi, presa japoneză neagă existența acestui raport, Echo de Paris afirmă, că el e absolut autentic.

Că Japonezii s'au năzuit și au făcut foarte mult în războiul de acum pentru partea întîie a raportului baronului Kodama, e foarte vădit. Au făcut încă și mai mult, căci n'au oprît numai extinderea imperiului rusesc în nordul țării lor, dar au și cucerit acolo. Dovadă fortărețele Port-Arthur și Mukden.

Iar în privința părții a doua a numitului raport, imperiul ceresc cu faimoasele lui ziduri, poate fi foarte treaz și precaut, căci are un vecin de temut, care l'a îngenunchiat acum câți-va ani înaintea picioarelor lui și căruia nici azi nu i-ar păsa de cele patru sute milioane de oameni, de care acela e locuit.

Cît privește Indo-China, care e o colonie franceză, ea nu e mai puțin primejduită. Franța e una dintre cele mai mari puteri ale pămîntului, are o armată uriașă și ea a purtat sute de ani stîndardul civilizației, atît cu știința, cît și cu arma. În Franța, Anglia și Germania și-au completat elevii școalelor militare din Japonia studiile lor, și s'ar putea spune cu drept cuvînt, că nu numai mîntea și vitejia Japonezilor au

FOIȚA

Galea adevărului.

— Din notițele unui jude. —

„Așadară dta ești acuzatul, carele jăful pe prietinelu său cel mai bun, lăsîndu-i familia în cea mai mare sărăcie? Și dta încă poți să mai zîmbești ironic? Cunoaci e prea bine felul acestor prefaceri. Dta erai singur lîngă patul bolnavului la moartea lui, așa precum dorise dînsul, d-ta ai descuiat dulapul și ai scos de acolo un inel, pre care prietinelu ți-l dăruise. D-ta zici, că bani nu s'au aflat acolo, deși familia spune, că au fost. Să înțeleg pentru așa ceva să recere curaj, mult curaj. La arestare, la d-ta nu s'a aflat nimic, fiind-că te-ai îngrijit ca paralele jăfuite, să le ascunzi bine. Și de ce nu privești așa uimit? Fii sigur, că pe mine, care am încărîntî în scaunul meu de judecător, nu mē vei putea așa ușor amăgi. Deci însămnă-ți bine ce-ți spun, și recunoaște-ți de bunăvoie păcatul. Atunci vom fi cu atît mai puțin aspri în judecată. Așadară nu voiești să mărturisești? Și nici nu mai ai nimic de zis? Bine!

Clopoțelul sună și în clipita următoare intră pandurul.

„Du-l și adă-mi pe femeia lui, soața și tovarășa în crimă!“

Palidă și cu vesminte slabe, veni zdrobita femeie a acuzatului.

„Numai tîngueli să nu aud!“ începî judele de nou cu vocea lui de ghiață. Cu ele nu ajungi departe. Spune adevărul curat și simplu, fără leac de prefacere și ți-a fi de mai mult folos. Bărbatul d-tale a dus acasă banii pe cari îi răpise dela prietinelu său; spune ciți erau? Cum? Nu a adus nici un ban?! Numai un inel și alta nimic? D-ta l'ai ajutat poate cum să ascundă averea străină? D-voastră erați în mare sărăcie, ceea-ce l'a și silit pe bărbatul d-tale de a săvîrși această faptă. Nu plînge așa! Tot așa au plîns și alți acuzăți, cînd și-au pierdut rostul. Vorbele d-tale, că bărbatul d-tale a fost un om de cinste, care în toată viața lui, nu a primit nici un ac străin, nu au la mine nici un preț. Că era un bărbat bun și un tată de familie iubitor, se poate. D-ta te silești să-l scapi, pentru aceea te folosești de toate mijloacele. Dar știi d-ta că prietinelu bărbatului d-tale era atunci numai amețit de dureri, și în urmă deșteptîndu-se, spuse totul? Încă și și acum voiești să mai tăgăduiești? D-ta te uiți așa mirată la mine! Lucru natural, la așa ceva, nu te-ai așteptat.“

„Acesta nu să poate! Un om pe

patul morții nu poate spune ne-adevăr!“

„Hm! Hm! Așadară d-ta tragi la îndoială cele din urmă cuvinte a unui muribund? Așa de decăzută nu te credeam. Îmi pare foarte rău! Poți merge!“

„Femeia îmi pare nevinovată; imi zisei după depărtarea ei, însă lui nu-i pot crede.“

Pandurul adusă apoi în sală pe o bunică gîrbovă și zbircită. „D-ta ești mama acuzatului? Și doară și d-ta îl crezi de nevinovat, cum? Așa? Să înțeleg de sine vorba d-tale. În urmă, care mamă ar putea da pe mina județului pe propriul ei fiu? Ei, dar scuza d-tale bunică, nu are nici un preț, căci noi avem dovezi prin cari iasă la iveală, că fiul d-tale să folosi de încrederea prietinelui său și pe temeul preteniei, îi fură banii. D-ta puteai să-i ușurezi soarta spuind dela început adevărul. Nu ascunde nimic bunică, și vorbește astfel, precum vei vorbi odinioară, înaintea lui D-zeu, a județului din ceruri. Să aud dară. Ciți bani a dus atunci fiul d-tale acasă?“

— „Nimic“

— „Nimic?“ — cum? atîta e tot ce-mi spui? Ești hotărîtă a rămînea pe lîngă aceasta: Și nu-ți zace d-tale la inimă scăparea acuzatului? Iar asta până nu să va lămuri lucrul, nu va

fi. Da, da, iarăși lacrimi. Îți vine greu, bunico, să-l descoperi? așa-i? Dar nu poți ajuta nimic. Păcatul trebuie ispășit! Iarăși șitot nu mai: „El e nevinovat!“ Și ce folos dacă el de copil mic, s'a purtat față de d-ta plin de respect și alipire și credință! Togmai această dragoste mare față de ai sei, l'a împins să săvîrșască crima! Da, da, d-ta chiar și înaintea județului din cer poți adeveri nevinovăția lui. Aceasta e foarte frumos zis, dar eu nu pot crede. — Îmi pare rău bunico, dau poți merge.“

„Liniștea și siguranța bătrînei, m'a atins adînc; era aproape să fi dau crezămînt cuvintelor, însă...“ — „Dar iată-l aici vine băiatul acuzatului!“

„Ești tu în clasa a treia?“

„Da.“

„Pedepsitu-te-a vre-odată pe tine?“

„Nu, — încă nici odată.“

„Atunci sigur că totdeauna ai fost bun și brav. Iubești tu și pe tatăl tău?“

„O da, foarte mult!“

„Mie îmi place a crede, că tatăl tău nu te-a pedepsit nici cînd.“

„O, da! însă numai o singură dată.“

„Și pentru-ce?“

„Pentru-că adunasem poame din grădina vecinului.“

„Și ce a zis tatăl tău atunci cătră tine?“

„Îmi zise cu voce aspră, că la bunul altora nu-i iertat a ne tînde!“

„El a avut toată dreptatea. Măcar de ar fi purces și el tot astfel. Ști tu unde se află acum tatăl tău?“

„S'a dus în o călătorie, așa mi-a spus mama.“

„Ba nu copilul meu, tatăl tău este aici la noi în închisoare!“

„Și la azul acestei vesti tu mē privești așa de mirat?“

„Ascultă numai copilul meu, și vei auzi și pentru-ce! Tatăl tău în săptămîna trecută a luat mulți bani dela prietinelu său care murise și i-a dus la voi acasă.“

„Acesta nu-i adevărat! Sărmana mamă plînge într'una, că tata nu poate agonisi nimic și că nu mai avem în toată casa un crucer.“

„Tu mințesti băetandrul! — spune-mi îndată unde a pus tatăl tău banii duși acasă? Dar ce vîd? vezi de te cară! — cum? tu cutezi și îndrăznești a ridica pumnul asupra mea?“

„Eu nu pot suferi hula asta asupra tatălui meu! El e nevinovat!“

Atunci judele făcî semn: Tata, mama și bunica întrară deodată. Judele spuse sentința: „Acuzatul e absolvat de ori-ce pedeapsă, adevărul a învins.“

Tr. V. E. R.

făcut minuni până acum în războiul actual, ci și știința și cultura Franței, Angliei și Germaniei.

Cu toate acestea, la o eventuală năvălire în Indo-China a Japoniezilor, Franța ar fi într-o mare strîmtoare. Indo-China e o colonie bogată, cu care s'au cheltuit milioane și care, în schimb, aduce azi mari foloase Franței. Și ca s'o aperi de un inamic așa de tare și primejdios, cum e Japonia, ar trebui armată multă, care în Indo-China nu se află, și ar trebui să călătorească din Franța săptămîni întregi pe apă și apoi să înceapă lupta cu inimici, cari ar fi ca acasă. Și-apoi, Japoniezii nu sunt hovașii din insula Madagascar și nici Arabii certați între sine din bogata Algeria. Acolo ar fi cu totul altfel!

Cît se ține însă de o vizită în Europa a eroilor de astăzi din extremul orient, gîndul acesta e o nebunie, o utopie par excellence. Să cucerești ca Japoniez o parte din Mandjuria, din China ori Indo-China, ori să năvălești și să cucerești din extremul orient în Europa, e deosebire uriașă. Ar trebui, ca Japonia să fie cel puțin tot așa de mare ca China și în loc de 400 de mii de soldați, să dispună de cite-va milioane. Și-ar mai trebui, — unul dintre cele mai principale momente, ca Japonia să fie de zeci de ori mai bogată de cum e, ori ca cineva să-i dea înșutit așa de mult împrumut, cît i-a dat Anglia până acum!

Și-apoi, nu mai trăim în vremurile năvălirii popoarelor, cînd Hunii din Asia au pătruns până la Chalons-sur-Marne (Catalaunum) lîngă Paris și cînd ținuturile din Ungaria de astăzi s'au pomenit într-o zi cu Ungurii, cari au supus rînd pe rînd pe principii români de pe atunci Glad și Gelu, apoi pe alții, și în opt ani de zile au cucerit întreaga Ungarie de astăzi! Acum avem puști Manlicher, mine submarine, tunuri cu tragere repede, Krupp, Creuzot și Saint-Simon și până avem în bătrîna noastră Europă o armată franceză, germană și o flotă engleză, plus celelalte puteri, ridem de ideea unei năvăliri, bună-oară de curiosul și hazliul gînd al unora, despre o întimplătoare năvălire a Japoniezilor în Europa!

Și mai cu seamă noi Români din Ungaria, avem alte lucruri de făcut, nu să ne perdem vremea gîndind la utopii, la eventuale năvăliri asiatice.

Stelian Russu.

„Îngîmfarea ungurească!“

Ziarul maghiar din Pesta »A nap« descrie felul cum o ceată de Români bănațeni ajunși în Pesta în ceva treburi, au fost tractați deja pe tranvai de cătră niște confrăți unguri. Iată descrierea (în trad. după »P. R.«):

„Azi dimineață m'am urcat într'un tramvai electric, la încrucișarea străzii Podmaniczky și-a bulevardului Tevezia. Era interesant pentru noi, căci vedeam mosafiri străini, țărani români, par'că din comitatul Timiș. Cu toții mergeau la spitalul St. Ștefan. N'am băgat de seamă, să fi fost și bolnavi între ei. Poate că cercetau pe ai lor, în spital. Unul dintre ei a scos o țidulă din buzunar și a întins-o conductorului, dar acesta l-a întrebat că ce bilet săle dee? Conductorul n'arătă, că ar fi aplecat să cetească și peste tot nu făcea taină din împrejurarea, că nu-i place nația asta, care i-a ocupat toate locurile.

„Pe cîte unul îl mai bufnia în coaste: „Mai încolo, șezi și tu. Și mormăia: — „Dumnezeu lor!“

„Românii sunt un popor blînd — zice ziarul maghiar. Vorba ungurească n'o înțelegeau; au observat însă că serviciul conductorului nu e de loc prevenitor. Ba nici tundra (șuba) lor nu e pe placul conductorului. Celalalt public din cupeu — să te miri — era cu mult mai îngăduitor. Aceia cari înțelegeau cite-o vorbă, le mai ajutau să se înțeleagă; ba un domn, care s'a scandalizat că ce deosebire se face între oamenii cari plătesc cu acelaș ban, a protestat contra grobianității!

„Românii tăceau îndărătnici și mulcomi. În fața teatrului popular m'am scoborit. Mai departe nu știu ce s'a mai întîmplat cu ei.

„Nu e caz mare, și totuși e mare. Naționalitățile, dela opincă până la vîlădică, se plîng mereu contra noastră. Și fără motive și cu motive.

„Suntem îngîmfați și reci față de ei. Le arătăm, că noi suntem „domni“ iar învinuirile le desmîțim. Adevărim că și solgăbirăul e deja om modern și că nu izbește cu biciul în gâtul țăranelui și că ungurul e loial în toată privința. Și luăm în nume de rău, că nici tu domn, nici plugar, nu se apropie de noi cu încredere. Căci doar' Budapesta e centru țării... În vremea asta se scoborau la gara de vest șase țărani români și cel dintăiu om, căruia îi pun în palmă creștării, îi împinge și îi suduie.

„Așa se perde toată cauza naționalităților, prin mîinile unui călăuz de tramvai, care găurește biletele cu aer de „aristocrat“ înfumurat.

„De geaba umblăm să indulcim poporul, dacă el la cel dintăiu pas întîmpină îngîmfarea ungurească.“

„Vine el și incoace (la Pesta) dacă tocmai are mare nevoie, dar noi ră-mănem străini de inima lui (Th)“

Atit vorba ziarului maghiar. Și ne pare bine, că vedem și în un ziar maghiar o vorbă drept judecătoare asupra păcatelor proprii în umblarea cu poporul nostru român.

RĂZBOIUL

Cei doi dușmani puternici să gonească încă prin pustiiile Mancuiciei. Rușii s'au retras și din Tienling, fără împotrivire serioasă. Înaintează spre Carbin, dar mai au mult până la acest oraș, care e la granițele rusești unde li-să pregătesc întăriri mari și le va veni și ajutor nou.

Țarul a luat din mîinile lui Kuropatkin conducerea războiului, rechemîndu-l acasă. Și a dat comanda supremă generalului Linevici. Asta a înviorat inimile armatelor zdrobite rusești, căci cred, că va fi mai norocos Linevici în conducere, ca Kuropatkin.

Kuropatkin pornise deja spre casă, dar din drum a rugat pe Țarul, să-l lase tot pe cîmpul de război, dîndu-i conducerea armatei Nr. 1. din cele 3 armate rusești. Țarul l-a lăsat. El s'a întors pe cîmpul de luptă și a fost primit cu mari ovațiuni de armata sa. Poate va fi mai norocos a conduce o armată, ca cele trei laolaltă.

În retragerea lor, Rușii sufăr mult. Că nu mai au destulă hrană pentru oameni și cai. Au ajuns de tae cai, ca să aibă carne la soldați. Că trec prin locuri pustii și sărace, iar bogăția de hrană a căzut în parte mare în mîinile inimicului.

Japoniezii se silesc să-i întrecă, să le iasă din sus de ei în cale, să-i împresure, și până n'au ajuns încă la întăriturile dela Carbin, să-i mai stringă odată în brațele lor de fer, zdrobindu-i de nou.

Unele știri spun, că o aripă rusască a dat deja peste Iaponezi înaintea sa. Dovadă că le-au a-lergat nainte, ca să le stea în drum!

De pace, deocamdată nu vreau să știe nici unii, nici alții.

NOUȚĂȚI

Adunarea gener. a „Ardeleni“ ținută Joi (23 Martie), a decurs în deplină ordine și acționarii au luat hotărîrile în frumoasă armonie. S'a luat la cunoștință raportul direcțiunii, primindu-se întocmai și propunerea pentru împărțirea câștigului curat. S'a dat îndemnizare Direcțiunii a face pregătirile de lipsă pentru realizarea dorinței generale de a avea și la Oraștie Casa noastră Națională proprie!

S'au reales membri în direcțiune eșiți: dnii **Dr. Romul Dobo, Ioan I. Vulcu și Ioan Branga.**

Din altoile »Reuniunii Economice« dela Oraștie ne-au sosit până acum numai c a isinii (dela Hodmezővársárhely) azi, Vineri. Și pe celelalte le așteptăm în fiecare zi.

Cel interesați să întrebe ocazional în curtea »Ardeleni« unde vor fi așezate în pămînt (în grădina din fundul curții) și îndată ce află că au sosit, să vie să-și iee fiecare cele înștiințate.

Copiii Regelui Italiei ci-că sunt crescuți în mod spartan de tot. Regina nu i-a încredințat la daice spre lăptare, ci ea singură și-i lăptează, și fetele mai măricele sunt lăsate să alerge desculțe și în capul gol pe nisipul din grădini, — nu imblojite, încălțate, ci așa, ca în popor, cum e mai cuminte și mai sănătos! Și zilnic le scaldă în apă rece.

Piața școalelor din Oraștie, are azi mai mult ca ori-cînd, o înfățișare sărbătorească. Aci, între »Ardeleana« și colegiu, și-a ridicat dl **Ioan I. Vulcu**, noua dsale casă, care e un adevărat palat și e cea mai frumoasă casă din Oraștie, — iar de Mercuri (22 Martie) a și deschis prăvălia aci în casa proprie. E o prăvălie spațioasă, luminoasă, elegantă, cu totul modernă.

Felicităm pe dl I. Vulcu din prilegiul acesta și-i dorim tot norocul!

Arestat din greșală — ori din adins? În 21 l. c. dl **Lucian Bolcaș**, a fost escortat dela casa părintească în Văleni (Bihar) unde se află, până la Beiuș. L'a dus un sergent de gendarmi cu baioneta înfiptă pe pușcă. Erau 3 ore p. m. cînd au trecut dealungul stradelor Beiușului. La casarma de gendarmi i-s'a spus dlui Bolcaș, că nu îl caută pe d-sa, ci pe un oare-care Nicolae Bulzar din ținutul Clujului, că nu au nimic cu dl Bolcaș, că a fost la mijloc o greșală, că scuze, că pardoane... Și cu pardoanele domnii zbiri gîndesc că s'au plătit pentru supărarea și conturbarea cu care au voit să-și sature setea de patriotism? Nebuni sunt, ori criminali?

Dela societatea pentru fond de teatru român. Comitetul societății pentru fond de teatru român decerne două premii, unul de 500 cor. și al doilea de 300 cor. pentru cele mai bune piese teatrale din cite i-s'au prezentat până la 1/14 Octobrie a. c., între următoarele condițiuni:

1. Subiectul piesei să fie luat din viața poporului român, ori a clasei noastre culte. (În privința estensiunii și a genului piesei, nu se pune autorului nici o restricțiune.)

2. Manuscriptul să fie scris clar și legibil, tot numai pe o față de hîrtie.

3. La manuscript se va alătura un plic sigilat, avînd pe avers titlul piesei, iar în lăuntru un bilet cu numele complet al autorului.

Manuscrisele sunt a se trimite la adresa secretarului societății, dlui Dr. Iosif Blaga în Brașov (Brassó).

Piese premiate se vor tipări pe cheluala societății; autorul va primi 50 exemplare tipărite.

Brașov, 5/18 Martie 1905.

Pentru comitetul societății.

Virgil Onițiu, Dr. I. Blaga,
v. președinte secretar.

O zguduitoare tragedie s'a întimplat zilele astea în Klagenfurt (Germania). Trei surori, baronese, rămase sărace, trăiau năcăjite din cusut. Cea mai mare, Luiza, muri în etate de 53 ani. Celelalte două desnădăduiră acum de tot. Cînd vecinii voiră să cerceteze pe moarta, aflară ușa încuiată. O deschiseră cu sila. Și aflară pe moartă întinsă pe catafalc, iar cele două surori în lac de sînge lîngă ea: își lăpdaseră și ele viața cu cite un glonț de revolver, ca, precum au trăit toate trei în năcaz, așa să fie îngropate toate rtei de-odată.

Cine are drept de alegător? La întrebarea asta noi am dat răspuns amănunțit în »Indrumările« publicate în nr.ii 10 și 11 ai »Libertății« din astan.

Aceste îndrumări le-am scos și în ediție separată și să pot căpăta la foaia noastră, gratuit.

Cei-ce cer pe postă, să trimită marcă postală pentru porto.

Cununie. Dl Dr. Aurel Cioban, avocat, ci d-șoara Olimpia Hamsea din Lipova, și-au serbat cununia în 11 Martie n. în biserica gr. or. din Lipova.

Alegerea dela Baia-de-Criș, cu toate frumoasele ei amănunte, a apărut și în broșură separată, în 2000 exemplare, și va fi împărțită în Zărand între vrednicii alegători cărturari.

Alegere de preot. Duminecă (19 Martie n.) a fost alegere de paroch în comuna Folt (tractul Oraștiei). Ales cu 52 voturi contra unu clericul Adam Lula din Turdaș.

Alegerea dela Ighiu, ca frumos episod din luptele noastre naționale, a apărut în broșură separată, dînd raportul despre alegere, scrisoarea dlui Dr. Vajda adresată alegătorilor după alegere, scrisoarea vrednicului preot **Ariton M. Popa**, și aprecierea »Telegrafului R.« Să va împărți în cerc și un număr de broșuri să va găsi la dl Dr. Vajda.

Mulțămită publică: La fondul »Masa studenților« dela gimnaziul din Brad au intrat următoarele dăruii benevole: 1. Dela »Crișana« soc. de cred. și econ. în Brad 100 cor. 2. Dela »Zarandeană« soc de cred. și econ. în Băița 20 cor. 3. Dela »Cordiana« soc. de cred. și econ. Fofeldea 10 cor. 4. Dela Georgiu Popovici, preot gr-or. Cluciova, drept cunună eternă pentru soția sa Floare Popovici născ Albulescu, 25 cor. 5. Dela Ioan Perian, paroch în Crișior, binefăcător pe viață 20 cor. Marinimoșilor binefăcători li-să exprimă mulțămită profundă. Brad, 5/18 Martie 1905. Comisiunea administrativă.

Mulțămită. Societatea meseriașilor români a tălparilor și cismarilor din Hațeg a aranjat la 18 Februar a. c. o petrecere în favorul londului s'eu, cu care ocaziune au intrat suprasolviri dela următorii Domni: Popescu 4 cor. Nemes 60 fil. Timar 60 fil., Sutman 80 fil., Dr. Bontescu 8 cor. 80 fil., Horvath A. 80 fil., Marcu Zau 1 cor., Dr. A. Străitaru 3 cor. 80 fil., N. Vasii 2 cor., Marcu Todose 8 fil., Dr. L. Parasca 3 cor, 60 fil. V. Popoviciu 80 fil. I. Dobo 1 cor. 20 fil. Dr. Suciu 10 cor., Dr. Kőlgyesi 2 cor. 60 fil., Alboni 80 fil. Almagyi E. 8 fil. Venitul 91 cor. 20 fil. Spesele 67 cor.

Primească marinimoșii contributori mulțămita noastră. Hațeg la 1 Martie 1905.

În numele societății meseriașilor români **Todor Fogaraș**, președinte. **Todor Dobo**, cassar.

Tinerimea română din Hațeg a aranjat o petrecere cu dans în favorul bibliotecii despățămîntului VII. al Asociațiunii, — Venitul petrecerii a fost 155 cor. 80 fil.; — speșele 81 cor. 40 fil., iar venitul curat 47 cor. 40 fil., care s'au depus la »Hațegana« spre fructificare.

Atit tinerimea aranjatoare, cît și toți binevoitorii contributorii primească sincera și românească mulțămită. Au concurs cu suprasolviri familia Dr. G. Suciu cu 7 cor.; Stim, familii: Dr. Leo Parasca, Emil Socaciu Fărcaș Muntean, Isidor Saturn, (Merisor), Otto Popoviciu, Kindler Manrițiu și Barca cite 2 cor.; Ioan Baciu, 3 cor.; apoi Iuliu Popoviciu, Cornel Popoviciu, Iuliu Ciuciu, Ștefan Sielariu, George Nicoră, Lengyel Samu și N. Vassiu, câte 1 cor.

Dnii: Toma Ienciu, adv. (Pui), 3 cor. 60 fil.; Dr. I. Radu, 2 cor. 60 fil.; Pompeiu Popescu, 3 cor.; M. Tirea, I. Chirilă, Virgiliu Popoviciu, Ion Hică, Dr. Munkácsy Zsigmond, Vajna, oficial de banca, Borbély, perceptor, r., Nic. Roșca, Ioniță Sușman, Marcu Todose și Aurel Eliu, câte 60 fil. — Hațeg, la 18 Martie 1905. Paul Oltean, cassarul despărț.

— Rugăm cetiți inserțiunile de pe pagina din urmă!

Sămăntă de mazăroi. Mai mulți cetitori ne-au pus întrebarea, că unde ar găsi sămăntă bună de mazăroi? Răspundem tuturor, că dl **Ioan I. Vulcu** din Oraștie, pe lîngă sămînte de trifoi și luțernă plombate, și-a adus estan și sămăntă de mazăroi de cea mai bună calitate, cum și sămăntă de cânepă.

Doritorii, adreseze-se direct dlui Vulcu, care le trimite, la cerere, și mostre și prețurile

În atențiunea emigraților la America. Guvernul Ungariei a liberat călătoria la America și prin Bremen. Cine are pașaportul predat pe la Fiume, acela poate călători și prin Bremen, dacă are cartea de vapor prin Bremen. Cine s'a decis a călători prin Bremen la America, acela trebuie negreșit să trimite de acasă 20 coroane arvnă; după primirea arvinei fie-căruia i-s'au trimite cartea de vapor.

Lucrătorii cari sunt harnici și sănătoși, cari au biletul de tren plătit în America până la locul destinat și cari pot arăta 50 coroane bani gata aceia toți sunt primiți în America. Cine are cunoștință în America, să ducă adresa celor cu sine.

Cine are ochi bolnavi, sau alte rane trupești, mai bătrîn de 50 de ani, sau e arvnat în vre-o fabrică la iucru în America și merge anume la lucru rezavat, pe acela îl înapoiază din America.

În Ratibor precum și în Bremen fie - care emigrant să vizitează, așa că fie-care pecînd vine în Bremev pe vapor poate fi primit în America.

Anunț.

În cancelaria subscrișului află numai decit aplicare un calificat de notariu și perfect în limba maghiară. Salar lunar dela comună 90 coroane.

Cugier (Kudsir) în 20 Martie 1605.

Procopiu Herlea.
notar.

Scriitor.

În o cancelarie notarială să primește numai decit. Adresa o dă administrația acestei foi.

Candidat. În cancelaria adscrișului află numai decit aplicare un candidat de avocat. Preferiți cei cu praxă. A mi-să adresa direct pe lîngă comunicarea condițiilor de angajare. **Dr. Ioan Papp**, avocat în Brad.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

1904		1905	
28 Februarie		19 Februarie	26 Februarie
ACTIV			
100,698.157	{ 70,805.157 Reserva met. Aur 46,008.670 29,893.000 } trafe Aur 19,492.500	66,733.488	65,501.170
3,266.278	Argint și diverse monete	3,676.701	3,718.580
48,301.109	Portofoliu Român și Strein	34,830.688	38,656.499
10,119.062	{ *)Impr. contra ef. publice 6,344.700 » » » înconturt. 5,917.980 }	11,788.038	12,262.690
11,999.980	Fonduri publice	11,999.940	11,999.940
13,839.240	Efectele fondului de rezervă..	14,731.258	14,731.258
1,732.546	» » » amortisarea imob. și mat.	1,704.546	1,704.546
5,567.592	Imobili.	5,638.889	5,638.889
568.239	Mobilier și Mașini de Imprimerie	569.109	569.217
312.367	Cheltuieli de Administrațiune..	305.933	308.724
80,582.670	Depozite libere	83,451.790	82,850.860
—	Compturi curinți	23,897.311	20,706.541
17,576.140	Compturi de valori	16,168.985	17,398.565
294,563.380		275,514.676	276,047.469
PASIV			
12,000.000	Capital.	12,000.000	12,000.000
18,209.715	Fond de rezervă	19,546.217	19,546.217
2,740.900	Fondul amortisării imobilelor și material	2,923.784	2,923.784
174,872.760	Bilete de Bancă în circulațiune	157,296.720	158,388.340
5,822.165	Compturi curente	—	—
335.170	Dobânzi și beneficii diverse	296.165	338.268
80,582.670	Depozite de retras.	83,451.790	82,850.860
294,563.380	Scomptul 5%) Dobânda 6%	275,514.676	276,047.469

Un candidat de avocat află momentan aplicare în cancelaria subscisului. Cu ofertul să mi-să comunice și condițiile.

Dr. Aug. Străitaru,
adv. Hațeg (com. Hunedoarei).

Un candidat cu praxă mai ales în ale cărilor funduare află momentan aplicare în cancelaria mea. Lângă oferte să se alătoreze și condițiile.

Sasca-montană (Szászkabánya Krassó-Szörény).

Dr. Vasile Meșter,
advocat.

„THE STANDARD“
fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual K. 32,000.000— Dividende solvite K. 170,000.000—
Avere proprie » 260,000.000— Despăgubiri de viață 520,000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Str. Ferencz-József 17.
Filială pentru Ungaria:
Budapesta, Str. Kossuth-Lajos 4 în palatul Standard (Casa proprie).
Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Foarte recomandabil!

Cine voește să bea o cafea bună, e rugat a cere preț-curentul românesc dela subsemnata firmă română din Fiume, în care se află tot soiul de marfă pentru susținerea casei, cu prețuri foarte moderate, cari se expediază în pachete postale de 5 Kgr. liber de vamă și porto-postal.

Ofer calității cele mai bune de cafea cu următoarele prețuri:

CAFELE:

Nr. 1	La comandă bine se se amintescă și numărul cafelei	1 Kgr.		5 Kgr.	
		C. fil.	C. fil.	C. fil.	C. fil.
1	Santos — naturală și aleasă	2	50	12	50
2	Menado-Liberia — cu boabe galbuice foarte mari	2	90	14	50
3	Rio-Mârgele — arc un gust foarte bun	2	90	14	50
4	Portorico — foarte călăuă, mărime mijlocie	2	90	14	50
5	Portorico-Piraldi	3	60	18	—
6	Cuba — fină	3	15	—	—
7	» — mai fină	3	20	16	—
8	» — cea mai fină	3	50	17	50
9	» mârgele, calitate foarte bună	3	20	16	—
10	specialitate, de finetă rară, boabe mari foarte frumoase	3	80	18	50
11	Jamaica, — cunoscută pretutindenea de cafea bună	3	10	15	50
12	Java Vineție — foarte frumoasă cu boabe egale	3	30	16	50
13	Java Aurie — soiul ca menado, ușoară	3	40	17	—
14	Neygherry — cafea grea, foarte recomandabilă	3	40	17	—
15	Ceylon fină	3	50	17	50
16	» Plantațiune — cel mai fin soiul de Ceylon	3	80	19	—
17	Mârgele Plantat, cel mai fin soiul de Ceylon	4	20	21	—
18	Moea arabă — tare zdrobită, dar foarte fină	3	60	18	—
19	Rio mârgele — Cuba Nr. 6.	—	—	14	75
20	Portorico Nr. 4. — Cuba mârgele	—	—	15	25
21	Java Aurie — Jamaica	—	—	16	25
22	Moea Cuba Specialitate	—	—	18	25

Promit serviciu prompt și cu acurateță, rogând P. T. public românesc pentru binevoitorul sprigin.
Cu profundă stimă

IMPORT DE CAFELE ȘI TEA
Romul Pascu
Fiume,

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN
IOAN NIÇA.
Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.
(Lângă Crucea-Albă).

Candidat de avocat. Pentru cancelaria mea advocațională am lipsă dela 1 Mai n. c. de un **candidat de avocat**, eventual **cancelist** versat în afacerile advocaționale. Cei-ce reflectează la acest post, să-mi comunice condițiunile de angajare.

Dr. Vasile Fodor,
advocat în Abrud (Abrudbánya)

INVĚȚĂCEL
la meseria de păpu-
car se primește în-
dată la

IOSEF GYULA
m. păpușcar în Orăștie
(Sta. Timarilor).

= Un învĚțacel =
se primește numai decât în
prăvlia de băcănie și ma-
nufactură a subscisului =

Ambrosiu N. Șielariu,
comerciant Hațeg (Hälszeg).
Sz. 1156—1905 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.
A szászvárosi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz-intézet végrehajthatónak Uriczeszk Juon a Tomi piskinczi lakos végrehajtást szenvedő elleni 160 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék, (a szászvárosi kir. járásbírószág) területén lévő a Piskincz községben fekvő a piskinczi 68 számú tjkvben A † 15 rd. 150.151 hrszám alatti kert, faház és udvarra 347 kor., A † 16 rd. 351 hrszám alatti legelőre 2 kor. A † 17 rd. 908 hrszám alatti szántóra 1459 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi június hó 3-ik napján d. é. 9 órákor Piskincz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elárverésnek adadni. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpariban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szászvárosban, 1905. évi márczius hó 9-én.
A kir. Járásbírószág m. tkvi hatóság.
Balog,
kir. jbró.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental, edifica și restaurează bisericile în mod artistic, din care cauză îl recomandăm îndeosebi dlor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite

Creamul și săpunul de benzoe mygdale
conservează mai bine fața și mâinile!

Preparatele lui
Cornel Demeter
se pot căpăta în apoteca
N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumusețarea și albirea feței și mânilor, dând totodată și o finețe deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, ca: pete, bubițe, sgrăbunțe, pistenii (mitesser), și netezește sbărciturile. Conținutul creamului acestuia e nesticăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingrediente foarte fine și din plăcute mirosuri de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acoperă foarte bine, încât nici nu se observă că fața este pudrată. Intrebuințată, pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute ce alt-cum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galbînă. Prețul 1 coroață.

Veturien parfume. Vera-violeta, cel mai fin parfum de violele. Prețul 1.60 fileri.

Apa de gură „Kremsier“. Prin întrebuințarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — delătorează dureră dinților și întărește dinții și gingiile. Prin întrebuințarea apei acesteia se delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuințarea apei acesteia cu praful de dinți »Kremsier«, devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Praful de dinți „Kremsier“. Prin întrebuințarea prafului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri.

Perii de dinți, fine. Alegere mare — în diferite prețuri. — **Esență de China.** Contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1.20 fileri. — **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. — **Oleu de nucă.** Extract de nuca oleica, p. conservarea părului. 1 sticlă 80 fil.

Diferite mirosuri de parfumeuri franceze
de prima calitate — se capătă după măsură.

Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun în întrebuințare. Săpunuri foarte fine — și deosebit plăcut mirositoare, se capătă din flori de violele, marguerite și scumpină (iorgovan) à 70 fileri, precum și săpun de ouă a 20 fileri.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului, !
! a diferitelor liqueruri și diferite beuturi! !
!!Thee foarte fină!!

Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri.

PENTRU BISERICI! De vânzare două uși mari (cele împărătești, din mijloc), pentru altarul unei biserici, foarte artistic sculptate în lemn de teiu. — Prețul moderat. La administrațiunea foaiei noastre, unde se dau și informațiuni mai deaproape, se poate arăta ori-când și fotografia lor.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorează pe lângă garanție

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă se da împrejurării, că boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țuitori de ureche, bătăie pe inimă, sgăreiri de inimă, astmă, auzul greu, sgăreiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și picioare, reumă, podagră, ișias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsie, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electritate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 de zile nu se va vindeca, i-să retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnică, rog a proba aparatul meu.*

Atrag atențiunea P. V. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de oare-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iestînădătează crucea mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.*

Prețul aparatului mare e 6 cor. Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinădăte
MÜLLER ALBERT, Budapest, Strada vadász Nr. 42
colțul strada Kálmán.